

**על חייהן של מילים מקראיות יחידאיות בעברית של תקופת הביניים ובעברית בת ימינו
תמר קציר**

העניין במילים יחידאיות (Hapax Legomena) בכלל ובמילים יחידאיות בתנ"ך בפרט נובע בדרך כלל מן הקושי והאתגר שהן מציבות בפני הבא לפרש את הטקסט, בייחוד כאשר ההקשר אינו מסייע דיו. אך אין זה ההיבט היחיד של המילים האלה שיש לו חשיבות בתולדות לשוננו. לא מעט מן המילים המקראיות היחידאיות (או הכמעט יחידאיות) מתועדות בשימוש ברובדי לשון מאוחרים יותר. אלו המתועדות בלשון חז"ל שייכות בדרך כלל לרצף ההתפתחות הטבעית של הלשון. לעומתן אלו המתועדות רק בתקופות לשון מאוחרות יותר חורגות מן התהליכים הסמנטיים הרגילים. השימוש המחודש בהן הוא לרוב מלאכותי, והמשמעות שנוצקה בהן איננה בהכרח משמעותן המקורית.

חייהן החדשים של כמה מן המילים המקראיות היחידאיות ממחישים היטב שניים ממאפייניה המובהקים של לשון תקופת הביניים: הקשר ההדוק אל פרשנות המקרא והקשר אל הערבית. עוד הם ממחישים את חשיבותה של לשון תקופת הביניים כגשר בין לשון המקרא ללשוננו היום. בהרצאה אציג כמה מילים כאלה, אראה כיצד התפרשו בימי הביניים ומה עמד ברקע הפרשנות, ואבחן כיצד נכנסו לשימוש ביצירות עבריות (מקוריות ומתורגמות) בימי הביניים ובעברית החדשה.